

1. DÍL

ČESKÝ JAZYK

o stupeň výš

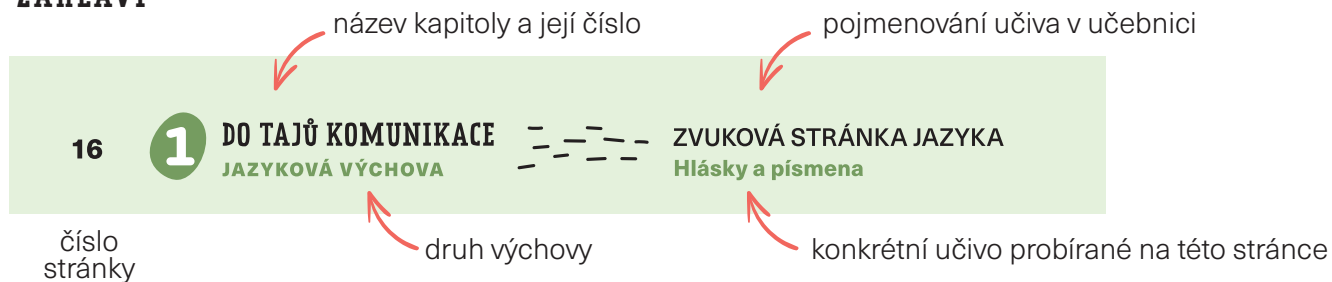

PRACOVNÍ SEŠIT PRO 7. ROČNÍK
základních škol a víceletá gymnázia

ORIENTAČNÍ PRVKY V PRACOVNÍM SEŠITĚ

ZÁHLAVÍ

OBTÍŽNOST ÚKOLŮ

- 1** základní úroveň
- +** **1** lehce pokročilý
- ++** **1** pokročilý

QR KÓDY

rychlý odkaz
např. na *Internetovou
jazykovou příručku*

BAREVNÉ ZNAČENÍ

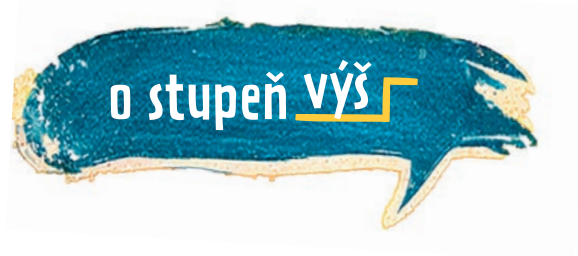
- Red square** komunikační výchova
- Blue square** slohová výchova
- Green square** jazyková výchova

1. DÍL

Pavλίna Synková, Martina Koppová

ČESKÝ JAZYK

JMÉNO

PRACOVNÍ SEŠIT PRO 7. ROČNÍK
základních škol a víceletá gymnázia

2026

Obsah

Opakování ze 6. ročníku

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

- 5 Komunikační dovednosti, situace, funkce, pravidla; stavba textu
- 6 Stavba textu, typy textu; komunikační sféry

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

- 7 Zvuková stránka jazyka, slovní druhy
- 8 Podstatná jména, přídavná jména
- 9 Podstatná jména, přídavná jména, zájmena, slovesa
- 10 Příslovce, interpunkce v přímé řeči, slovo tvorba
- 11 Skladba: počet vět v souvětí, větné členy

1 Vstupujeme do světa informací

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

- 12 Vyčteme důležité informace

SLOHOVÁ VÝCHOVA

- 13 Charakteristické znaky odborného textu

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

- 14 Neutrální, formální a neformální slova
- 15 Termíny, slang
- 16 Expresivita, knižní slova
- 17 Souhrnné úkoly

2 Informace jako dílky puzzle

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

- 18 Typy zdrojů informací

SLOHOVÁ VÝCHOVA

- 19 Porovnávání informací v textu

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

- 21 Synonyma, homonyma, polysémie
- 22 Antonyma
- 23 Souhrnná cvičení
- 24 Kontext užití (ne)spisovných prostředků

3 Pátrání po kvalitních zdrojích

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

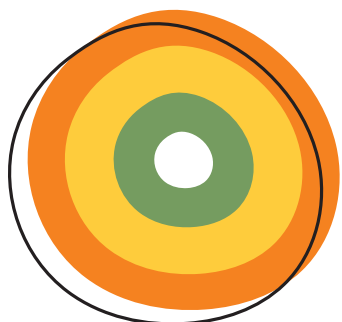
- 25 Podoba informace v různých zdrojích
- 26 Zdroje informací, podezřelé informace

SLOHOVÁ VÝCHOVA

- 27 Práce s informacemi v textu

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

- 29 Stupňování přídavných jmen
- 30 Stupňování příslovcí a přídavných jmen
- 31 Psaní velkých písmen: názvy osob a zeměpisné názvy
- 32 Zeměpisné názvy a přídavná jména z nich odvozená

1 a) Přečti si text.

„Dobrý den, prosím vás, můžu se pohoupat?“ oslovil mě nedávno starší pán na dětském hřišti, kde jsem hlídala čtyři děti. Překvapeně jsem se na něj podívala.

„Ne, nebojte se, jen si dělám legraci. Chtěl jsem se zeptat, jestli nevíte, kde je tady servis plynových kotlů.“ Přátelsky se usmál.

„Promiňte, to nevím, jsem z vedlejší vsi.“

„Aha, tak já se zeptám v bazaru, stejně tam musím. Tak na shledanou! A díky.“

„Na shledanou. Dobré pořízení.“

Autorský text

b) Kolik lidí v textu spolu komunikuje? _____**c) Vyber, v jakém jsou spolu vztahu?**

dítě — rodič kamarádi neznají se

d) Vybarvi místa, kde se komunikuje neverbálně (jinak než slovy).**e) Vyber, jakou funkci má podtržená věta.**

pozdrav — poděkování — omluva

+ f) Vyber, jaké pravidlo není v komunikaci dodrženo.

1. Podávej dostatek informací.

3. Mluv jasně a k věci.

2. Mluv pravdu.

4. Buď zdvořilá/ý.

+ g) Které dvě komunikační dovednosti v rozhovoru použili jeho účastníci?

M _ _ _ _ _ U _ _ _ _ _ Í a N _ _ _ _ _ OUCH _ _ _ _ _ Í

3

2 a) Přiřaď k textům z nabídky nedostatky, které se v nich vyskytují.

Nabídka: **A.** text nedává smysl, **B.** špatná návaznost informací, **C.** pravopisné chyby, **D.** nepodstatné informace, **E.** text nedává smysl, **F.** špatná návaznost informací

1. _____ Milý rodiče, šla jsem s kamarady na zmrzlynu. Budu doma asi v 5 hodyn. Mam u sebe mobil, kdyby jste mě hledaly. Nebojtese, šechno je v pořátku. Pa.

2. _____ Zdravím, prý hledáte někoho na brigádu do stánku se zmrzkou, tak posílám životopis. Je mi 14, rád plavu a čtu, taky mám psa a dvě sestry. Tak doufám, že mě vemete, protože zmrzku fakt miluju.

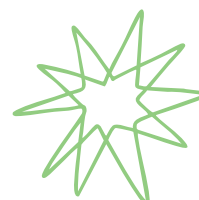
3. _____ Úřad rozhodl, že žádost schvaluje, a proto ji musí zamítnout. Důvodem je nedostatečné doložení všech přiložených dokumentů, které byly dodány v úplném rozsahu. Vzhledem k tomu, že termín již uplynul, bude žadatel vyzván, aby ho dodržel zpětně.

4. _____ Knihy vypráví o chlapci Eragonovi a jeho dračici Safiře, kteří čelí zlému králi. Christopher Paolini je začal psát ve svých 15 letech. Série Odkaz Dračích jezdců má čtyři základní díly. Byla přeložena do padesáti jazyků.

b) Text, který má problémy s návazností informací, přepiš tak, aby informace dobře navazovaly. Formulace můžeš měnit.

+ c) Jaké dvě komunikační dovednosti jsi při plnění úkolu b) použil/a?

Č _ _ _ _ _ Í, P _ _ _ _ _ N _ _ _ _ _

3 a) Přečti si text a na vhodná místa doplň výrazy z nabídky.

Nabídka: a, když, nejprve, i když, potom, tímto způsobem

1. Madeleine Albrightová (1937–2022) se narodila v Praze, za druhé světové války žila v Londýně a po roce 1948 odešla do USA, kde vystudovala a začala působit v politice.
2. _____ pracovala ve správě Bílého domu, _____ se stala velvyslankyní USA v OSN a ministryní zahraničních věcí, což byla nejvyšší funkce, jakou kdy žena ve vládě USA zaujímal.
3. Postupem času si vybudovala svůj osobitý diplomatický styl a způsob komunikace. Nosila brože, které se staly součástí jejího diplomatického arzenálu. _____ přišla na jednání ozdobena třpytivým sluncem nebo přívětivou beruškou, mohla se protistrana radovat. Méně potěšil krab nebo výhružná vos. Madeleine _____ vyjadřovala diplomatická očekávání a také vlastní názor.
4. _____ žila prakticky celý život v USA, nikdy neztratila vztah k rodné zemi. Měla zde mnoho přátel, podporovala odpůrce komunistického režimu a po jeho pádu podpořila vstup České republiky do NATO a Evropské unie. Je nositelkou řádu Bílého lva, nejvyššího českého vyznamenání, které může být uděleno občanu cizí země.

Podle Jany Renner, Silvie Vondřejcové, upraveno

b) Přiřaď shrnutí z nabídky k jednotlivým odstavcům a sestav z nich osnovu.

Nabídka: ☐ vztah k České republice ☐ politické funkce v USA,
☐ osobitý diplomatický styl ☐ představení Madeleine Albrightové

úvod	
sdělení	
závěr	

 c) Podtrhni prostředky, které by byly v tomto typu textu neobvyklé.

citově zabarvená slova, odborná slova, nespisovné prostředky, zkratky, pozdrav, slovesa v rozkazovacím způsobu

 d) Najdi na internetu fotografie Madeleine Albrightové a v několika větách ústně popiš brož, která se ti nejvíce líbí (celkový tvar, barvy, zdobení).

4 a) Seřad' části textu, jak patří za sebe.

- ☐ Konala se jednou do roka v kapli za městem. Lidé si sem kvůli pouti vyšli na výlet, poslechli si kázání a pak si v okolních lesích udělali piknik.
 - ☐ Nejlepší v Posledníkách měli v cukrárně na náměstí. S kornoutem své oblíbené oříškové a vanilkové vyšla z cukrárny a zaposlouchala se do sborového zpěvu znějícího z kostela.
 - ☐ Kristýně zbývala po vyučování do odjezdu autobusu ještě dobrá půlhodina, a tak si zašla na zmrzlinu.
 - ☐ To pan František Vrátný s Dobrou společností pro pozdvižení písně na českých vesnicích a samotách piloval repertoár na nedělní pouť.
- Podle Markéty Zinnerové, upraveno*

Podle Markéty Zinnerové, upraveno

b) Podtrhni slova, podle kterých jsi poznal/a, že text na sebe navazuje.

c) Vyber, k jakému typu text patří.

recept — pozvánka — vyprávění — dopis — referát

d) Vyber, co jaké komunikační sféry text patří.

každodenní — odborná — umělecká

1 a) Přečti si následující věty a urči, kolik mají zadaných jednotek:

1. Drak se zarazil a vztekle si odfrkl.

slov: _____

slabik:

 2. Vrhel na mě pohled svých kočičích očí.

slov: _____

slabik:

b) Napiš výslovnost vět a spočítej hlásky (ch zapiš vždy do jedné buňky).

1.

[illegible]

2.

[illegible]

c) Proč u druhé věty neodpovídá počet písmen počtu hlásek?

d) Vypiš z obou vět tři slova, kde dochází ke spodobě znělosti (jako např. ve slově **ztráta** [stráta]).

e) Vypiš z obou vět slova, ve kterých se nachází slabikotvorná souhláska (jsou 2), tyto souhlásky zakroužkuj (jsou 4).

2 a) Vyber správne písmeno.

broskev**v/f**, hruš**ž**ka, rybíz**s**, borů**v**fka, mrkev**v/f**, salát**t/d**, tuž**ž**ka, ploutev**v/f**, sáz**s**ka, podraz**s**, krev**v/f**

b) Napiš tvary, kterými lze pravopis těchto slov odůvodnit:

broskví,

3 a) Podtrhni ve větě slova ohebná.

Dveře se za ní tiše zavřely, Štefan se díval na své roztřesené prsty a zároveň se pokoušel najít smysl toho, co se právě stalo.

b) Uvědom si, co se děje s ohebnými slovy (např. strom — stromu, chodím — budu chodit) a doplň:

Slova se ohebná se S _____ Í nebo Č _____ Í, což znamená,

že mění svůj T ____ R.

4 a) Napiš, jakými slovními druhy jsou vyznačená slova.

Hra je založena na **principu** _____ rozšířené reality, tedy že je využíván

reálný _____ svět, který je doplněn o počítačem vytvořené objekty. Ke hraní **je**

_____ také potřebná GPS a připojení k internetu. **Díky** _____ těmto

technologiím je možné pohybovat se **jak** _____ v reálném světě, **tak** _____

zároveň v aplikaci a **chytat** _____ v _____ virtuální Pokémony.

Podle pokemon-guru.cz

b) Čtyři vyznačená slova mohou být v jiném kontextu jiným slovním druhem. Tato slova označ barevně. Jedno si vyber a utvoř dvě věty, v nichž to bude vidět.

- 5 a) Najdi všechna abstraktní podstatná jména a z jejich prvních písmen slož tajenku.
pravdomluvnost, židle, hrnec, obliba, hanba, košile, písek, láska, erb, empatie, květina, dospívání

Tajenka: P _ _ _ _ _

- + b) Použij slovo z tajenky ve dvou větách – jednou jako konkrétní, podruhé jako abstraktní.

- 6 a) Zahraj si skloňovací slovní kopanou. Začni slovem **krabice** (1. pád, j.č.) a podle instrukcí měň vždy jednu z kategorií.

krabice → (4. pád) _____ → (mn. č.) _____ → (7. pád) _____
→ (j. č.) _____ → (2. pád) _____

- b) U doplněných slov zakroužkuj část, která se měnila.

- c) **Doplň:** Část slova, která se mění, když se mění tvar slova
(pád a/nebo číslo), se nazývá K _ _ _ _ _ A.

- 7 Zopakuj si určování mluvnických kategorií u podstatných jmen.

	pád	číslo	rod
myšmi			
cizince			
kolezích			

- 8 a) Podtrhni v textu **červeně** přídavná jména tvrdá (je jich 14), **zeleně** přídavné jméno měkké (1) a **modře** přídavné jméno přivlastňovací (1).

Hraničářův učeň: Rozvaliny Gorlanu

Will je na svůj věk malý, ale zato je hbitý a neobyčejně bystrý. Celý život snil o tom, že se stane slavným rytířem jako otec, kterého nikdy nepoznal, ale do bojové školy na hradě Redmontu ho pro malý vzrůst nepřijmou. Místo toho se dostane do učení k Haltovi, tajemnému hraničáři, jehož záhadnou schopnost neviditelně se pohybovat lidé přičítají černé magii. Will, postupně se učící používat hraničářské zbraně, zjistí, že dobrý hraničář je pro království stejně důležitý jako slavný rytíř.

Podle databazeknih.cz

- b) Vypiš z textu podstatná jména vlastní, která označují osoby. _____

- 9 a) Dopiš věty s použitím správného tvaru přivlastňovacího přídavného jména.

Ta taška patří Elišce. Je to Eliščina taška

Ten dopis patří Patrikovi. Je to _____

Ta koťata patří Mileně. Jsou to _____

Ty knihy patří bráškovi. Jsou to _____

To napomenutí patří Elizabetě. Je to _____

- b) Jaké používáme vzory pro přídavná jména přivlastňovací? _____

10 Dopln správné písmeno a na řádek dopiš vzor slova, podle kterého jsi poznal/a, co máš doplnit.

Na té větvi _____ bylo holub _____ hnízdo.
 Vedle stodol _____ jsou v trávě Lukášov _____ věci, tak ať si je uklidí.
 Dostihov _____ fanoušci se těší na Cenu města Karlov _____ Vary.
 Lvičata budou dospěl _____ zhruba za dva roky, oba jsou to lv _____.
 Stráž osázeli topol _____ a na hráz vysadili dub _____
 a líp _____.
 Na pol _____ vědy byl ve své době znám
 svými experimenty se zrcadl _____.

11 a) Přečti si text.

Alfa Cru složili písničku pro podmořský svět. Jak ale zařídit, aby ji uslyšeli ti, pro které je určena – Gilfové – magické bytosti, které žijí na dně moře? Hudbu milují a bez ní je jim smutno. Alea a její kamarádi netuší, kde leží jejich město, ani jak pod vodu melodii písničky dostat. Najde se někdo, kdo jim poradí?

Podle databazeknih.cz

b) Vypiš: tři zájmena osobní _____,
 dvě zájmena přivlastňovací _____
 a jedno zájmeno ukazovací _____.

12 Vyber správné tvary.

Šel jsem s **naši/naší** babičkou do parku a vzal jsem **sebou/s sebou** i sestru. Měla **sebou/s sebou** **naši/naší** oblíbenou knížku. Babička si sedla na lavičku a my jsme si sedli vedle **ni/ní** a četli jsme si. Náhle se obloha nad námi zatáhla a začaly padat kapky deště. Sestra **sebou/s sebou** trhla, protože se lekla, aby **ji/jí** kniha nezmohla, a radši **ji/jí** rychle schovala do batohu. **Mně/mě** i babičce se zdálo lepší rychle odejít, tak jsme se vydali zpět.

13 a) Zopakuj si určování mluvnických kategorií u sloves.

	osoba	číslo	způsob	čas
oznamme				
vzlykali bychom				
bude zírat				

b) U kterého způsobu se určuje kategorie času? _____

14 Dopln spisovné tvary slovesa **být** v podmiňovacím způsobu.

Rád _____ (**já**) vám to vysvětlil. Lojzo, mohl _____ (**ty**) mi pomoci s rozhodnutím? Kdyby tu dnes byl Petr, určitě _____ (**on**) nám poradil. Ten úkol _____ (**my**) mohli zvládnout rychle. Kdybyste přišli včas, nemuseli _____ (**vy**) čekat. Rádi _____ (**my**) vám pomohli! Asi _____ (**vy**) tomu nevěřili. Určitě _____ (**ona**) to pochopila.

15 Najdi a podtrhni neurčitě slovesné tvary. Z jejich prvních písmen sestav název nejčastějšího neurčitého tvaru v češtině.

ignorovat, natírat, prší, fičet, zaplaví, odešel, instalovat, začne, nesmět, prošel se, dokončili, imitovat, trápit, odtáhnou, usnuli by, informovat, vycházet, znamená

Tajenka: | _____

- 16 a) **Přísluvce místa** podtrhni rovnou čarou, **přísluvce času** podtrhni vlnovkou, **přísluvce způsobu** zakroužkuj.

doma, upřímně, tudy, brzy, vědomě, později, někudy, dlouze, tehdy, venku

b) Který druh příslovce ve cvičení chybí? _____

c) Proč je ve slově **upřímně** skupina **-mně**, ale ve slově **vědomě** pouze **-mě**? Vysvětli pravidlo.

- 17 Dopln do textu správná interpunkční znaménka (dvojtečka, uvozovky dole, uvozovky nahoře, otazník, vykřičník, tečka, čárka).

„Co s tím chceš dělat?“ ptal se Jirka spiklenecky.

Otevřít zámek _____ opáčila En _____

Ty to umíš _____

Ne _____

Jirka odstoupil a naposledy skočil proti dveřím _____ Nic _____ Vůbec nic _____

Pomoc _____ zakřičel znovu _____

Vtom se z ulice ozval nejistý hlas _____ Jirko _____ jste to vy _____

Podle Vojtěcha Matochy

- 18 Rozděl slova podle toho, jakým způsobem se dostala do slovní zásoby. Přejatá slova (např. stream) zakroužkuj, odvozená (např. list > listový) podtrhni černě a složená (např. vzduch+lod' > vzducholod') modře.

hračkářství, letmý, trojúhelník, follower, vodojem, vibe, trestanec, soudkyně, hejt, šitíčko, prank, psíček, školní, ohňostroj, prodavač, kimono

- 19 Vyber správnou možnost.

1. ran/**nn**í rozcvička, nemilá povin/**nn**ost, ran/**nn**ý salát, nesmysln/**nn**ý rozkaz, den/**nn**ě, nečekané přiznán/**nn**í, jeho nevin/**nn**ost, tištěné oznámen/**nn**í, kamen/**nn**ý obchod
2. nej/**jj**isté vystupování, nej/**jj**asnější hvězda, nej/**jj**emnější krém, udělej to co nej/**jj**ednodušeji, troj/**jj**azyčné nápisy, je to stále nej/**jj**asně
3. bez/**zz**ubé stvoření, roz/**zz**mačkané jahody, celý se roz/**zz**ářil, roz/**zz**uřený tygr, roz/**zz**lobení občané, roz/**zz**kvetlé keře
4. nově vyd/**dd**aná kniha, skautský od/**dd**íl, může si od/**dd**echnout, trochu to od/**dd**al, nepod/**dd**al mu ruku, roz/**dd**aná karty, král a jeho pod/**dd**ání

- 20 Převeď přídavná jména do množného čísla.

(belgický) _____ politici, (finský) _____ závodníci, (japonský) _____ umělci,
(australský) _____ dobrodruzi, (ruský) _____ učitelé, (egyptský) _____
odborníci

- 21 Napiš co nejvíce slov odvozených od slova **nosit**. Rozděl je podle toho, zda je odvozuješ předponou, nebo příponou.

předponou	příponou

22 Ve všech větách jsou přísudky jmenné se sponou. Podtrhni všechny jejich části.

Moje sestra je lékařka. Dnešní počasí bude převážně slunečné. Jirka byl unavený po celodenní práci. Ta kniha je velmi zajímavá. Můj dědeček byl vojákem. Jejich nový dům je prostorný. Tvá odpověď je správná. Jeho rozhodnutí bylo překvapivé.

23 a) Doplni i, y podle shody přísudku s podmětem.

1. Tak vypravoval pan Brabec a my jsme tiše seděl___ a poslouchal___, jak povídá, a pil___ jsme k tomu tu dobrou, tu červenou malinovou limonádu a měl___ jsme pořád žízeň. _____
2. Potom nám paní Brabcová přinesla bonbóny a mezi nimi byl___ čokoládové kaštiny se šlehačkou, které já zbožňuju. _____
3. Ostatní hoši se vrhl___ nejdříve na ty čokoládové kaštiny, ale já jsem si myslel, že si je nechám až naposled, a pravil jsem si v duchu, že hoši snědí kaštiny a nebudou pak mít nic a budou na mně loudit, ale já jim nic nedám. _____

b) Podtrhni přísudky a spočítej, kolik je v souvětí vět. *Podle Karla Poláčka, upraveno*

24 Doplni do vět vhodné předměty z nabídky ve správném pádě (občas je potřeba doplnit i předložku) a pád urči.

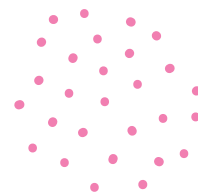
Nabídka: život, strašidla, plotýnka, krize, bratr, dům, vtip, palačinky

Babička nám vyprávěla ___ o životě. ___ 6. Smál se tomu _____

Za rok postavil _____ Nedotýkej se _____

Prošel těžkou _____ Stýská se mi _____

Bojíme se _____ Připravila jim _____

25 U vyznačených příslovečných určení napiš, zda označují místo (M), čas (Č) nebo způsob (Z).

Po prázdninách___ jsme se zase sešli ve škole____. Vlak jel velmi rychle____. Čtrnáct dní strávil na táboře____. Před rokem___ se všechno zdálo lehčí. Neumí v klidu___ sedět u jídla____. Podívala se na něj otráveně___ a mlčky___ odešla.

26 a) Přečti si text.

Dědečkův táta___ našel___ stopy___ na břehu___ potoka. Vrátil se___ domů___, vzal___ kus___ jeleního masa a rozložil___ ho___ na malé mýtině____. Položil___ k němu___ pušku___ a nůž. Druhý den se vrátil. Jelení maso si někdo vzal, ale puška a nůž zůstaly. Vedle nich ležel jiný dlouhý indiánský nůž a tomahawk. Nevzal si je, ale přinesl klasy kukuřice, položil je vedle zbraní a pak tam dlouho čekal.

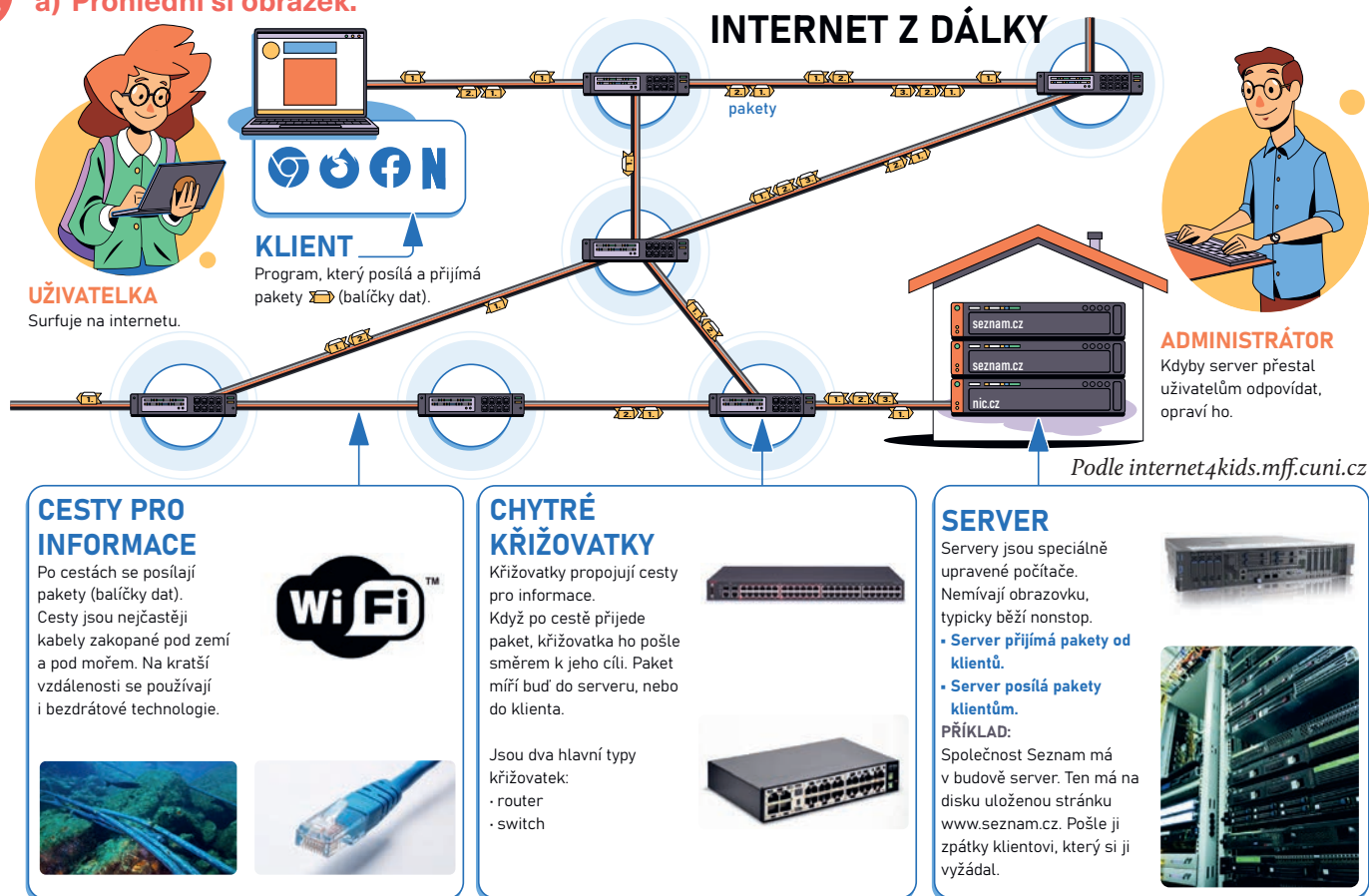
Podle Forresta Cartera, upraveno

b) Na linky doplň, zda se jedná o podmět (Po), přísudek (Př), předmět (Pt), nebo příslovečné určení (Pu).**c) Vypiš z textu aspoň dva další předměty.****d) Vypiš z textu aspoň dvě další příslovečná určení a napiš, jakou otázkou ses na ně zeptal/a.**

- 1 Představ si, že jsi dostal/a novou knížku, držíš ji v ruce a začínáš se s ní seznamovat. Vyber z následujících možností, co je informace, a co ne.

☐ vůně – kniha je nová	☐ barvy na obálce
☐ zvuk, který vydávají stránky při listování	☐ obrázky na obálce
☐ přechody hladkých a drsnějších ploch na obálce	☐ to, že se těšíš, že budeš číst
☐ název knihy	☐ tátova radost, že se ti knížka líbí

- 2 a) Prohlédni si obrázek.

b) Napiš, co na obrázku znázorňují šedé krabičky v modrém kroužku. _____

c) Zakroužkuj na obrázku všechny pakety.

d) Na základě informací ze schématu doplň následující tvrzení.

1. pakety jsou _____;
2. cestu pro informace nejčastěji představují _____;
3. cesty pro informace propojují _____;
4. pakety od klientů přijímá a klientům je posílá _____.

e) Jaká informace bude nejspíš zajímat toho, komu se porouchal internet? _____

f) Která informace nejvíce zaujala tebe? _____

Co už umím

Poznám, co je informace. (cv. 1)

Umím ze schématu vyčíst důležité informace. (cv. 2)

1 a) Přečti si text a přitom najdi a škrtni slova, která nezapadají do vět.

Mumifikace je pohřební rituál užívaný ve starověkém Egyptě od 3. tisíciletí př. n. l., v Americe se používal v Incké říši a dodnes se vyskytuje u některých afrických srozumitelně kmenů.

K mumifikaci může dojít i přirozeným předáváním způsobem, např. vysušením, zmrazením, uložením v rašelině bez přístupu kyslíku.

Příprava mumie v Egyptě byla složitější: z mrtvého člověka jednoznačné nebo zvířete byl odstraněn mozek a vnitřnosti (kromě srdce) a tělo bylo uloženo a na 70 dnů do roztoku kyselého uhlíkatu sodného a dalších chemikálií. Balzamovači je potom naplnili vonnými pryskyřicemi a bylinami, přesné natřeli obličej aromatickými oleji a celé tělo zabalili do pruhů látky napuštěné asfaltem a pryskyřicemi informace. Obličej pečlivě nalíčili a vložili emailové oči, aby vypadal jako živý.

Starí Egypťané věřili, že duše přežívá zánik těla, jednoho dne se do něj vrátí a člověk ožije.

Podle Encyklopedie Larousse pro mládež, díl 3, upraveno

b) Škrtnutá slova vypiš a doplň větu, která ti připomene účel odborného textu.

Odborný text _____

c) Napiš, co znamená zkratka př. n. l. _____

d) Najdi a napiš, co zde znamená emailový _____

2 a) Přečti si text.

Mumifikace je pohřební rituál, který se užíval v různých částech světa, a dokonce se dnes ještě někde užívá! Nejvíce je samozřejmě profláklá mumifikace v Egyptě. Mumie jsou tak slavné, že se pohybují jako zombie v mnoha filmech a komiksech. Už z toho se dá soudit, že mumifikace byla fakt nechutná záležitost. Představte si to: z těla musel někdo vyndat mozek a všechny vnitřnosti. Ani si nechci představovat ten smrad. Pak ho omotali látkou. Tedy předtím ho ještě namočili do nějaké tekutiny plné různých látek. A to nebyl zdaleka konec práce: omotanému tělu nakreslili obličej a nahradili oči, protože ty by se rychle zkazily, že jo. A na to se nikdo koukat nechtěl. Proč tohle Egypťané proboha dělali? No, věřili, že duše se jednou vrátí a potřebuje najít tělo, aby mohla žít dál. Myslete si o tom, co chcete.

Autorský text

b) Podtrhni aspoň čtyři slova, slovní spojení nebo celé věty, která se do odborného textu nehodí.

c) Podtrhni jinou barvou místo, kde pořadí informací neodpovídá tomu, jak jednotlivé úkony mumifikace následují za sebou.

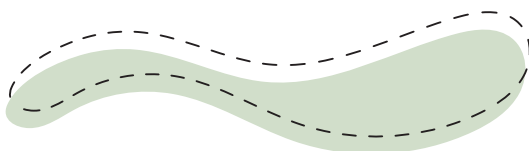
d) Porovnej texty v úkolu 1 a 2 a odpověz na otázky.

A. 1 2 V kterém textu se objevuje více odborných slov?

B. 1 2 V kterém textu se projevuje osobnost autora?

C. 1 2 Z kterého textu se dozvíš přesnější informace?

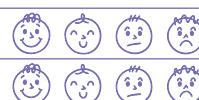
e) Napiš, který z textů lépe splňuje charakteristiky odborného textu.

Co už umím

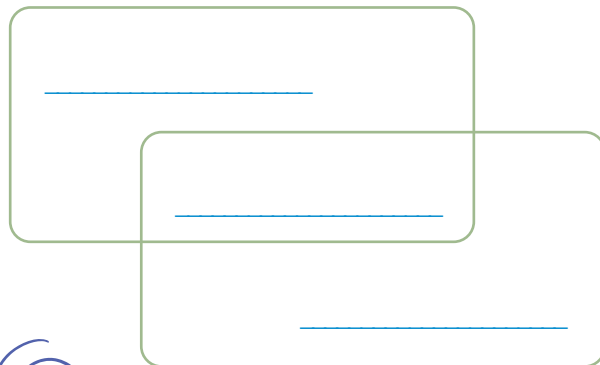
Znám účel odborného textu. (cv. 1)

Poznám charakteristiky odborného textu. (cv. 1, 2)

- 1** a) Zařaď pojmy **neutrální slova**, **neformální slova** a **formální slova** na linky ve Vennově diagramu.
 b) Která slova jsou součástí spisovné i nespisovné vrstvy?

spisovná vrstva

nespisovná vrstva

- 2** Ke slovům napiš, zda patří spíš mezi formální (F), neutrální (N) nebo neformální (NF).

stůl _____	květena _____	pakliže _____
pavouk _____	klóbr _____	necht _____
jídlna _____	kytka _____	příběh _____
storýčko _____		

- 3** Najdi ve větách slova **neformální** a **nahraď je neutrálními slovy se stejným významem**.

Nepřijdu, páč jsem unavená. _____ Píšeme test ze zemáku. _____ V kolik
 frčíš do školy? _____ V sobotu odpoledne nemůžu, mám fočus. _____
 Sousedka nás sprdla, že děláme na chodbě hluk. _____ Sousedí hulí jedno cigáro za druhým.
 _____ Dávají večer něco v bedně? _____ Půjč mi kilo.

- 4** a) Adam píše domů z tábora dopis, protože mobily jsou na táboře zakázané. Z každé dvojice vyber vhodnější slovo nebo tvar.

Vážení rodiče / Ahoj,

mám se tu dobře, včera jsem v noci **blil/zvracel**, ale **už/již** ráno mi bylo **líp/lépe** a **ted/nyní** je to úplně **cajk / v pořádku**. Jídlo je většinou **fajn/lahodné**, v bodování jsem **získal/dostal** 15 bodů. **Také/taky mi přišel / jsem obdržel** dopis od babičky, měl jsem z něj radost. **Blbý/politováníhodné** je, že jsem ztratil nůž, snad mi ho nikdo **nešlohnul/nezcizil**.

Zdraví / se srdečným pozdravem

Adam

Autorský text

- b) Ve dvojicích slov modře podtrhni neformální slova, červeně formální slova a zeleně neutrální slova.**

- 5** a) Přečti si encyklopedický text a podtrhni nevhodně použitá **neformální slova** a **sousloví** (dvě slovní spojení, čtyři samostatná slova).

Veverky umí dobře šplhat a skákat. Mohou flexit chundelatým ocáskem, který je pro ně legit help při udržování rovnováhy. Svoje bejváky si budují v dutinách stromů. Uvnitř si je vystelou mechem, aby tam mohly v klidu chillovat. Páč veverka mívá takových příbytků několik, sem tam se i stěhuje.

Autorský text

- b) Nahraď podtržená slova a slovní spojení výrazy **neutrálními** či **formálními**.**

_____	_____
_____	_____
_____	_____

6 a) Přečti si následující text o vzniku medu.

Med vzniká z **nektaru**, nebo z **medovice**. Včela je nasaje do **medového váčku**, přiletí k úlu a tam je předá **sosákem** mladší včele. Takto je **sladina** několikrát spolknuta a vyvrhnuta – každá včela k ní přidá i látky ze svých **žláz** a zároveň dochází k odpařování vody. Když je tímto procesem „med“ dostatečně zahuštěn (asi na cca 30 % vody), je uložen do šestihranné včelí buňky. Máváním křídel včel je vytvářen neustálý proud vzduchu, který odvádí další přebytečnou vodu **česnem** z úlu ven. K odpařování dochází také z důvodu vysoké teploty v úlu (kolem 35 °C). Když dosáhne vlhkost medu kolem 17 %, je v buňkách zavíčkovan, a tím zakonzervován. Jedna včela nasbírá za svůj život asi půl lžičky medu.

Podle pleva.cz, vcelstva.czu.cz, upraveno

b) Přiřaď termíny nektar, medovice a česno k vysvětlením. Pokud nevíš, termíny si najdi.

sladká šťáva z květů = _____

sladká tekutina vytvářená hmyzem z listů nebo jehličí = _____

část úlu, kudy vlétají a vylétají včely = _____

c) Rozděľ všechny tučně vyznačené termíny do skupin podle toho, co označují (číslo udává počet termínů), jeden termín nepoužiješ.

A. části těla včely (3): _____

B. tekutiny, které jsou základem medu (3): _____

7 Podtržená slova z vojenského slangu nahraď neutrálními výrazy z nabídky (pomoci ti můžou barvy nebo se podívej na pořad z odkazu).

Nabídka: žluté pyžamo, vojenskou přilbu, v kasárnách, bojové ostré střelby, oděv vzor z roku 95, samopal, kartáč na podlahu, modré tepláky, nové brance, zelené tenisky

Už jsi viděl ty **nový myši**? _____

Jo, zrovna fasovaly **banány, švestky, žáby**. _____

To zas bude v **kasínu** veselo. _____

A to počkej, až dostanou do ruky poprvý **kosu**. _____

To jo, budou to držet jako **banjo**. _____

A jej, za chvíli máme **bosky**, hele, hod' na sebe **devadesát pětky** a nezapomeň na **blembák**. _____

Podle edu.ceskatelevize.cz

8 a) Přečti si rozhovor z muzikálu Ať žijí duchové.

Rytíř Brtník z Brtníku: „Kuš.“

Jenda: „Jakýpak kuš, když se máme dohodnout?“

Leontýnka: „Tatínek myslí, abych mu přinesla kuš. Asi vás chce postřílet.“

Podle scénáře filmu Ať žijí duchové

b) Popiš, k jakému nedorozumění a proč zde došlo. Při zdůvodňování použij některé z těchto pojmů: odborný termín, slang, knižní slova, neformální slovní zásoba, formální slovní zásoba.

9 V každé dvojici podtrhni slovo, které je expresivní.

příběh — storýčko

ruce — ručičky

chatrč — dům

vytahovat se — flexit

hovado — sprosták

čumět — dívat se

palice — hlava

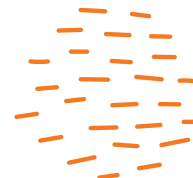
výtlem — smích

jíst — papat

prda — rána

bulet — plakat

kecat — lhát

+ 10 Rozděl expresivní slova do tří kategorií a kategorie pojmenuj.

okýnko, Kubíček, kulový, Terezka, ouško, kušna, Andulka, poděs, postýlka

+ 11 a) Přečti si dva úryvky. V obou využívají spisovatelé expresivních synonym jednoho slova (či významově blízkých slov), aby zvýšili účinek textu na čtenáře.

A. Šel jednou dědeček z hospody pozdě domů, a že byla noc a že mu bylo veselo, a snad i proto, aby zahnal zlé duchy, si cestou zpíval. Najednou potmě ztratil notu a musil se zastavit, aby ji hledal. A co ji tak hledá, slyší nějaké **vrnění**, **pištění**, **kničení** na zemi u svých nohou. *Podle Karla Čapky*

B. Vraťme se však do Dejvic. Řekli byste: Dejvice, dej více! Tak se asi lidé předhánějí v rozdávání. Vůbec ne. **Lakotili** a **hamonili**. **Škrtili**, **škudlili** a **byli krkouni**. *Podle Jana Wericha*

b) Zkus následující věty rozvinout o další expresivní slova, abys vzbudil/a podobný dojem jako v ukázkách výše.

Strýc byl hloupý. _____

Koťátko bylo roztomilé. _____

+ 12 Přiřaď ke knižním slovům jejich běžnější synonyma z nabídky.

Nabídka: usnuli, popovídat si, příjemná, krk, pokolení, ranní, zabít, vzteku

Dostali samozřejmě chuť **porozprávět** _____ s myslivcem Maldévem.

Zbývá už jen **skolit** _____ Vlčího chlapce.

Trochu jim zazpívejte a moc **libá** _____ píseň to, Šedáku, nemusí být.

A potom všichni spustili nádhernou **jitřní** _____ píseň džungle.

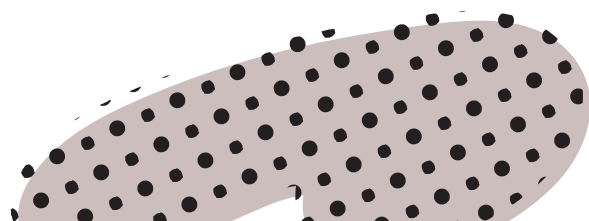
Potom vlci ulehli a **zdřímli si** _____.

Mauglí pohlédl na vesnické střechy a při všem **hněvu** _____ na celé lidské **plémě**

_____ najednou se mu **hrdlo** _____ sevřelo.

Podle Rudyarda Kiplinga

- 13** Spoj skupinu slov s **komunikační sférou**, pro kterou jsou tato slova typická. (Pomoci ti může výkladový text v učebnici.)

termíny
knižní slova
slang

každodenní
odborná
umělecká
administrativní

formální slova
neformální slova
expresivní slova

- 14** a) V odborném textu doplň tečky.

EMOCE POCHÁZEJÍ Z ČÁSTÍ MOZKU, KTERÉ JSOU UMÍSTĚNÉ TROCHU HLOUBĚJI DOHROMADY SE JIM ŘÍKÁ LIMBICKÝ SYSTÉM PRÁVĚ LIMBICKÝ SYSTÉM OBSAHUJE RŮZNÁ VELICE DŮLEŽITÁ CENTRA ZODPOVĚDNÁ ZA RŮZNÉ EMOCE, KTERÉ POCIŤUJEME NAPŘÍKLAD ZA HNĚV, STRACH A AGRESIVITU ODPOVÍDAJÍ MOZKOVÁ JÁDRA, JEJICHŽ SOUSTAVĚ SE ODBORNĚ ŘÍKÁ AMYGDALA DÍKY AMYGDALÉ VÍME, JAK SE ZACHOVAT, KDYŽ NÁM HROZÍ NĚJAKÉ NEBEZPEČÍ

Podle Jerzyho Vetulani a Marie Mazurkové, upraveno

- b)** Spoj termín s jeho definicí. Pokud nevíš, co termín znamená, využij zdroje informací, které znáš.

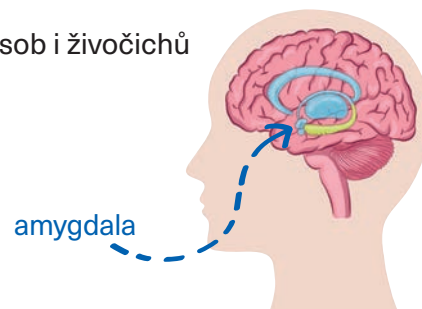
agresivita ●	●	název komplexního uskupení mozkových struktur, podílí se na podpoře mnoha funkcí, například emocí, chování, dlouhodobé paměti a čichu
limbický systém ●	●	psychické procesy zahrnující zážitky libosti a nelibosti, vedou k zaujetí postoje k dané situaci
emoce ●	●	sklon k nepřátelskému, útočnému jednání osob i živočichů

- c)** Vyber dvě oblasti, pro které jsou dané termíny typické.

Nabídka: zeměpis, dějepis, psychologie, chemie, biologie

- d)** Zaškrtni, který typ slov se v textu nevyskytuje.

Nabídka: formální — neutrální — neformální

- 15** a) Přečti si text. Vypráví ho školák Petr Bajza.

A školu máme pěknou novou a my máme taktéž pana učitele Veselíka, on nosí zlaté brejle a o přestávce jí housku a čte si v knížce, a když vidí nezdobu, tak uloží trest, jemu je to fuk. O přestávce býváme na dvoře a někteří žáci děsně řvou a já taktéž.

Pan učitel mne chválí, že se chovám mravně a že mám dobrou hlavu, pročez mu nosím sešity domů. Naši říkají, že půjdu na študije, abych byl pánem a nemusel pakovat bedny jako tatínek. Podle Karla Poláčka

- b)** Vypiš z textu aspoň tři knižní slova. _____

- c)** Vypiš z textu aspoň tři neformální slova. _____

- d)** Na základě toho, co jsi vypsál v b) a c) zkus popsat, čím je mluva Petra Bajzy zvláštní. _____

Co už umím

Poznám formální, neutrální a neformální slova. (cv. 1, 2, 3, 4, 5, 14, 15)

Umím vhodně užít formální, neutrální a neformální slova podle situace. (cv. 4, 5)

Poznám termín a umím si najít či ověřit jeho význam. (cv. 6, 14)

Poznám slovo slangové, expresivní a knižní. (cv. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15)

Poznám, do jaké komunikační sféry určitá skupina slov patří. (cv. 13, 15)

- 1** a) Seřaď zdroje informací podle toho, jak často je používáš (napiš číslo na modrou linku).
Začni těmi, které používáš nejčastěji.

zeptám se rodičů _____, zeptám se učitele/učitelky _____, najdu si k tématu video na Youtube _____, najdu si téma v encyklopedii _____, najdu si knihu, která je celá o daném tématu _____, najdu si téma na wikipedii _____, najdu si internetové stránky, které se tématem zabývají _____, najdu si fotky na sociálních sítích _____

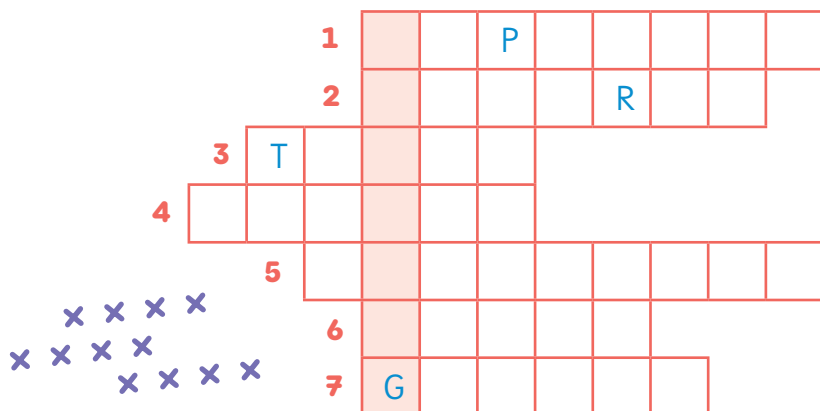
- b) Teď seřaď zdroje informací podle toho, jak rád/a je používáš (číslo napiš na hnědou linku). Začni těmi, které používáš nejradši.

- 2** Pokud chceš zjistit, kdy je nejlepší doba na řez ovocných stromů, můžeš k získání informací využít různé zdroje. Zařaď je z nabídky do tabulky.

Nabídka: **A.** web spolku zahrádkářů; **B.** ilustrovaná encyklopedie o zahradničení; **C.** instagramový příspěvek zahradníka; **D.** ručně psané poznámky tvého dědečka, který vlastnil velký ovocný sad.

zdroje	tištěné/papírové	elektronické
textové (pomocí slov)		
kombinované (pomocí slov i obrazu)		

- 3** Vylušti, jak se nazývá soupis všech knih v dané knihovně, který obsahuje i údaje o jejich vydání.

- část knihy
- žena, která napsala knihu
- název knihy jinak
- jedna plocha listu knihy
- obrázek v knize
- přehled kapitol nebo toho, co v knize najdeme, obvykle uvedený vzadu nebo vepředu
- muž, který vytvořil to, jak kniha (písmo, obrázky, barvy) vypadá

- +** **4** Vyber správnou odpověď a písmena doplň do prázdných míst.

Prezenční výpůjčka v knihovně je taková, kterou si **1.** _____ **2.** _____ **3.** _____ **4.** _____ **5.** _____ **6.** _____

- Na počet obyvatel má Česká republika **nejvíc (MU)** / **průměrně (OD)** knihoven ve srovnání s ostatními zeměmi světa. **2.** Mayové psali na listy z **kůry fíkovníku (SÍŠ)** / **palmy (NE)** pokryté **3. voskem (SE)** / **sádrou (ČÍ)** a skládali je **4. jako leporelo (ST)** / **na sebe (Š)**. **5.** Knihovna Jiřího Mahena v Brně (**VKNIH**) / v Olomouci (**SSE**) se jmenuje po spisovateli, který se zasloužil o její rozvoj. **6.** Národní knihovna v Praze sídlí v komplexu, kterému se říká **Klementinum (OVNĚ)** / **Rudolfinum (BOU)**.

Podle Kláry Smolíkové

Co už umím

Umím vyjmenovat různé zdroje informací a jejich typy. (cv. 1, 2, 3, 4)

1 a) Přečti si text.

V italském městě Turín je uchován zvláštní kus plátna, na kterém jsou vidět otisky lidského těla. Podle vyprávění je to plátno, ve kterém byl zabalen Ježíš Kristus, když ho sejmuli z kříže a uložili do hrobu.

V roce 1986 vědci z plátna vzali několik krátkých nitek. Tyto nitky byly potom prozkoumány ve fyzikálních laboratořích a ukázalo se, že turínské plátno nepochází z Kristovy doby, ale až z doby daleko pozdější – z 13. století.

Jak na to vědci přišli? Všechno, co bylo někdy živou hmotou, obsahuje hodně chemického prvku zvaného uhlík. Částice uhlíku se někdy změni na částice dusíku, a čím je hmota (v našem případě plátno) starší, tím víc takových proměn v ní bylo. Stačí tedy zjistit, kolik bylo v nitkách částic dusíku a kolik částic uhlíku, a můžeme poznat, jak byly nitky staré. Tak se měří čas v archeologii. Dá se tím poznat stáří některých původně živých hmot s přesností na 50 let.

Podle Martina Macháčka, kráceno

b) O čem text pojednává?

- A. o metodě měření stáří některých památek
- B. o příběhu ukřižování Ježíše Krista
- C. jak se plátno dostalo do Turína

c) Které chemické prvky jsou v popisované metodě měřeny?

a _____

d) Ze kterého století pochází podle měření plátno? _____

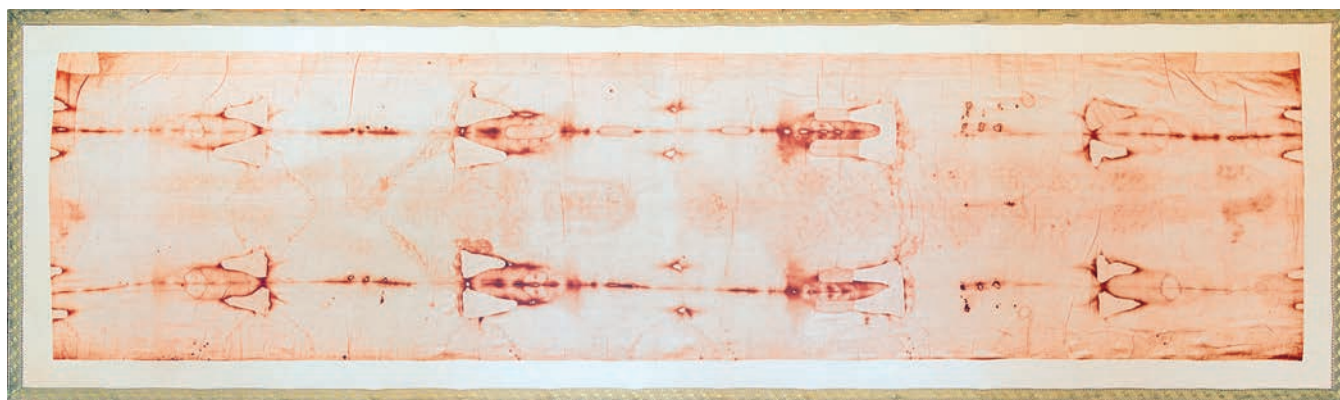
e) Která tvrzení s jistotou vyplývají z textu?

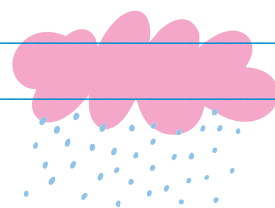
- 1. ☐ je jisté, že turínské plátno je pohřební plátno Ježíše Krista
- 2. ☐ čím je původně živá hmota starší, tím víc uhlíku se změnilo na dusík
- 3. ☐ radiokarbonová metoda určí pouze století, ze kterého hmota pochází
- 4. ☐ Turín je město v Itálii
- 5. ☐ Ježíš byl ukřižován v Turíně
- 6. ☐ byly zkoumány nitky z turínského plátna
- 7. ☐ radiokarbonová metoda se používá v archeologii k měření času

2 Prohlédni si fotografii turínského plátna. V 5–8 větách ho popiš. Můžeš využít tuto strukturu:

- 1. o jaké plátno jde (1 věta, použij informace z úkolu 1), 2. velikost plátna a jeho barvy (2 věty), 3. jak vypadá otisk postavy (2–4 věty), 4. zda je plocha celá, nebo rozdělená, porušená (1–2 věty).

3 a) Přečti si text.

1. Turínské plátno je velmi podrobně vědecky zkoumáno. Prakticky každý rok se v médiích setkáváme s informacemi, že pravost plátna byla definitivně vyvrácena, nebo potvrzena.
2. Jako důkaz zpochybnění pravosti byly často zmíněny závěry zkoumání radiokarbonovou metodou z roku 1988. V roce 2003 bylo ale jiným výzkumem potvrzeno, že testovaný vzorek není shodný se zbytkem plátna. Testována tak byla zřejmě jen mnohem novější záplata.
3. Pro pravost relikvie naopak mluví textilní výzkum plátna, chemické rozbory materiálu, prachu a také velké množství detailů, které by pro středověkého padělatele byly realizovatelné jen velmi obtížně.
4. Například výzkum pylu odhalil stopy 48 rostlin, z nichž většina roste pouze v Palestině. Důležitou indicií je i nález otisku mince v pravém oku, která historicky přesně zapadá do doby hypotetického vzniku relikvie. Padělatel Turínského plátna by tak musel disponovat nejen neuvěřitelnými znalostmi, ale při vytváření by musel myslet i na detaily, které v tu chvíli nebylo možné ani technicky odhalit.

Podle vmo.cz, upraveno

b) Podtrhni větu, která přináší tutéž informaci jako první text.
c) Zakroužkuj téma, které se v textu nevyskytuje.

1. chemické rozbory prachu, 2. podpoření pravosti plátna, 3. výzkum pylu,
4. otisk mince, přesné metody práce padělatelů, 5. zpochybnění pravosti plátna

d) Témata přiřaď k odstavcům (za téma napiš číslo odstavce). Jedno téma chybí: to formuluj sám/sama (a přiřaď ho k odstavci).

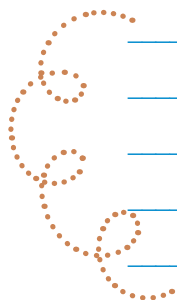
důkazy pro pravost plátna _____, těžko padělatelné detaily _____, stále nová zkoumání turínského plátna _____, _____

4 Porovnej texty z úkolu 1 = text A a úkolu 3 = text B a odpověz na otázky.

1. **A B** Který z textů poskytuje argumenty pouze pro nepravost plátna?
2. **A B** Který z textů vysvětluje, co je radiokarbonová metoda?
3. **A B** Který z textů mluví o více metodách zkoumání pravosti plátna?
4. **A B** Který z textů je podle tebe psán spíš pro studenty/žáky než pro dospělé?

- 5 **V Turíně je možné navštívit také třeba 1. egyptské muzeum nebo 2. bývalou továrnu Fiatu s testovací dráhou na střeše. Vyber si 1, nebo 2, najdi si o místě informace na internetu a shrň je v 5–7 větách pro někoho, kdo se rozmyšlí, co v Turíně navštíví. Řekni, proč se místo vyplatí navštívit, kolik stojí vstup a jestli je prohlídka na chvíli, nebo je vhodné si na ni rezervovat celý den.**

Co už umím

Poznám informace, které vyplývají z textu. (cv. 1)

Umím poznat téma textu i odstavce. (cv. 3)

Umím porovnat informace v různých textech. (cv. 3, 4)

Umím napsat krátký text s použitím textových i vizuálních informací. (cv. 2, 5)

1 Spoj čarou slova se stejným významem (**synonyma**). Jedno slovo zůstane nevyužité.

ráno	radostný	exaktní	řvát	smutný	chytrý	křičet
učitel	šťastný	skonat	velký	hovořit	obrovský	přesný
pomalou	zvolna	pedagog	zemřít	jitro	mluvit	inteligentní

2 Dvojice **synonym** rozděl do tabulky podle toho, v čem se odlišují.

1. přírodověda — biologie	5. luna — měsíc	9. observatoř — pozorovatelná
2. pětka — kule	6. lehký — snadný	10. pochodeň — louč
3. ksicht — obličej	7. krátce — staccato	11. vrtulník — helikoptéra
4. předmět — objekt	8. škarpa — příkop	12. kapka — krůpěj

Jedno ze slov je			Slova se v odbornosti, knižnosti ani spisovnosti neliší
odborné	knižní	nespisovné	
1			

3 a) Oprav popletené věty tím, že vyznačená slova vyměníš za jejich **synonyma**.

1. Už za **lunu** budou prázdniny! _____ Byl skvělý vítr na pouštění **saní**.
 _____ Kolik světových **chuťových orgánů** se učíš?
 Stříháš to málo pečlivě, máš na tom **chrup**! _____ Na stromech se nehýbe ani **vstupenka**. _____

2. Vzali jsme si s sebou **tisícikorunovou** láhev vody. _____ K naší škole se přistavuje další **peruť**. _____

b) Věty v a) byly vytvořené nejen díky synonymům, ale ještě díky jednomu významovému vztahu mezi slovy. Jak se říká slovům s více různými významy, která jsi dopsal/a na řádky?

4 Spoj víceznačná slova (hnědá nahoře) s jejich dvěma různými významy v prvním a druhém sloupci (použiješ všechny možnosti).

granát **patřit** **dopadnout**
řasa **lodička** **představení**

1. plavidlo
chytit zločince
divadlo
typ výbušniny
vodní rostlina
náležet | 2. dokončit padání
červený drahý kámen
bota na podpatku
chlup na očním víčku
seznámení
dívat se |
|---|--|

5 a) Na prázdná místa napiš, k jakým slovním druhům daný tvar patří.

hnát	<u>pod. jméno</u>	<u>sloveso</u>
má	_____	_____
zaječí	_____	_____
drát	_____	_____
plát	_____	_____
zlatí	_____	_____
narval	_____	_____
nos	_____	_____
kos	_____	_____
ženou	_____	_____
bouří	_____	_____

b) Zakroužkuj tvar, který v obou významech patří ke stejnému slovnímu druhu.

6 Spoj čarou slova s opačným významem (**antonyma**). Jedno slovo zůstane nevyužité.

mokrý	suchý	líný	tma	mladý	vysoký	vzbudit se
začátek	konec	nastoupit	světlo	studený	teplý	mrtvý
pilný	usnout	smutek	nízký	pravda	nový	živý
radost	vystoupit	lehký	lež	těžký	starý	
	čistý	starý				

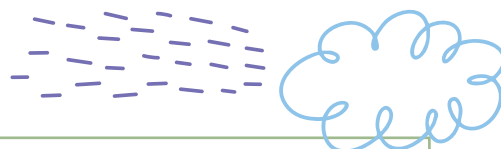
7 V následujícím textu nahraď zvýrazněná slova jejich antonymy a vytvoř příběh naruby. Někdy budeš muset trochu upravit i zbytek věty. Příběh přepiš.

Ráno jsem se probudil a všechno bylo **stejné**. Do pokoje doléhal **hluk**. Když jsem se podíval z okna, obloha byla úplně **bez mráčku**. Mamka se na mě **usmála** – byla velmi **hovorná**. V kuchyni mě čekalo **teplé** kakao.

8 a) Vedle zadaných slov napiš jejich antonyma.

nahoře	_____
vysoko	_____
drahý	_____
budoucnost	_____
pevný	_____
otevřít	_____
těžký	_____
odvážný	_____
suchý	_____
stavět	_____
táhne	_____
radost	_____
pravý	_____
čirý	_____

D	O	L	E	T	K	A
Ý	V	E	L	Í	S	Ž
D	Á	V	M	Ř	M	M
Ý	I	N	N	V	U	I
L	R	Ý	Í	A	T	N
Ě	E	K	C	Z	E	U
B	E	H	O	S	K	L
A	O	E	K	M	A	O
B	T	Ř	R	Ý	L	S
Z	A	K	I	N	N	T
Í	Č	A	L	T	Ý	Y

b) Tato antonyma najdi v osmisměrce. Ze zbylých písmen sestav tajenku.

Tajenka: _____ MÁ DVĚ _____

c) Co přísloví v tajence vyjadřuje? _____

9 Nahraď opakující se slova vhodnými synonymy.

pěkný _____ úkol, pěkně _____ se natáhl, pěkná _____ holka,
pěkně _____ připaluje, pěkně _____ odpálil,
pěkně _____ vypracoval úlohu

10 V každé dvojici vět jsou zvýrazněna dvě slova. Napiš, jaký je mezi nimi významový vztah: synonyma (S), antonyma (A), víceznačné: polysémní/homonyma (nemusíš rozlišovat!) (P/H).

- ___ Tetička si na svatbu vzala **výstřední** klobouk. — Strýc měl **nenápadnou** starou kravatu.
___ Na pátou **kolej** přijede vlak. — Studenti se ubytovali na **koleji**.
___ V zahradě můžeme pozorovat **hlemýžďe**. — Přes cestu lezl **šnek**.
___ Kolik by to mohlo **stát**? — **Stát** je základní územní mocenská jednotka.
___ Budeš letos zase někde **rajzovat**? — Chtěli bychom **cestovat** po Asii.
___ Nebe za **soumraku** vyvolává pocity klidu. — Babička je na nohou už od **svítání**.

11 a) V příslovích 1 a 2 podtrhni antonyma.

b) Přísloví 3 a 4 oprav tím, že na prázdné místo doplníš antonyma zvýrazněných slov.

1. Sytý hladovému nevěří. 3. Mezi **vidoucími** _____ jednooký králem.
2. Rychle nabyt, rychle pozbyl. 4. Nejsem tak **chudý** _____, abych si mohl
kupovat **drahé** _____ věci.

c) Zjisti, co přísloví znamenají, jedno si vyber a napiš krátký příběh, kde ho použiješ.

12 a) Přečti si text.

Rozdělení majetku nemusí být vždy spravedlivé. Možná jsi už přemýšlel o tom, že někteří pracovití a chytrí lidé mají peněz málo a jiní, přestože se moc nesnaží, jich mají více. To ale nemusí nic znamenat. Protože peníze samotné nerozhodují o tom, jak jsme šťastní. Zatímco někdo dokáže žít i s menšími příjmy velice bohatý život se spoustou krásných zážitků, pěkně zařízeným domovem a spoustou cenných věcí, jinému člověku se může stát, že i s miliony na účtu bude nešťastný, znuděný nebo osamělý. Podle Petry Štarkové

b) Najdi v textu slovo, které je synonymem slova **jmění**. _____

c) Najdi v textu slovo, které je antonymem slova **lenivý**. _____

d) Najdi v textu dvojici slov, která jsou tam navzájem **synonymy** _____
_____ a **antonymy** _____.

e) Najdi v textu slovo, které je **polysémní**. _____

Co už umím

Umím poznat synonyma, antonyma, homonyma a polysémní slova. (cv. 1, 3, 6, 8, 10, 11, 12)

Umím poznat rozdíly pro užití synonym. (cv. 2)

Umím vymyslet synonymum nebo antonymum podle kontextu. (cv. 3, 7, 9, 11, 12)

Umím poznat a popsat rozdílné významy homonym a polysémních slov. (cv. 4, 5)

- 1** Vyber slovo nebo slovní spojení, které je v dané situaci vhodnější.
- předpověď počasí v televizi:** Zítra očekáváme občasné **buřiny/bouřky**.
- zpráva kamarádovi:** Máma je s **kámoškou/kamarádkou** na **kafi/kávě**. Tak v 5 na **koupáku/koupališti**?
- rozhovor se mámou:** Dřív mi **matyka/matematika** šla.
- telefonát s lékařem:** Mám zase **nějakej sajrajt / nějakou virózu**.
- rozhovor s kamarádkou:** **Machroval/vytahoval se** fakt hodně, a pak ho dokonce **čapnul/chytil** pod krkem.
- večerní zpravodajství v televizi:** **Fízlové/policisté** už oba **grázly/lupiče lapli/dopadli**.

- 2** a) Nahraď nespisovná slova a tvary spisovnými slovy a tvary.
- Vo _____ půl **dvanáctý** _____ končí první stupeň a prvňáci, tak před jídelnou čeká **hafo** _____ rodičů. A ty teda koukali, **dyž** _____ za mnou přišla Andrea a **povídá** _____: „**Pančelko** _____, **čéče** _____...“ Já na to, **esli** _____ mi může říct **ňák** _____ jinak, ale spíš **kůli** _____ těm **rodičům** _____ **sem** _____ to říkala, mně to **voslovení** _____ ani nevadí. Myslela jsem, že přišla skrz tu osovou souměrnost, co **furt** _____ nemůže pochopit, ale **vona** _____ mi přišla říct, jak **prej** _____ to dělám, že **su** _____ **dycky** _____ sladěná.

b) Co se tím pro tebe v textu změnilo? _____

Podle korpusu ORAL

- 3** a) Podtrhni v písni slova, která patří mezi nespisovnou vrstvu jazyka.

Přišla mi esemeska, že mám bejt doma dneska,
a taky psali mi v ní, že prej jsem pozitivní.
Ty se furt, zlato, hněváš, že doma morouse máš,
že jsem jen negativní, tak teď jsem pozitivní.

Dycky's mi říkala hej, nebud' furt tak nevrlej,
a pozitivní být zkus, třeba jako Tomáš Klus,
tak já už fakt nevím sám, jak se ti zavděčit mám,
výsledky jasně zde máš, přesto se mi vyhýbáš.

Podle Pokáče (Jsem pozitivní)

- b) Podtržená slova rozděl podle toho, jestli jde o celé nespisovné slovo, slovo s nespisovným tvarem či koncovkou, nebo o nespisovnou výslovnost.**

nespisovná slova	nespisovný tvar/koncovka	nespisovná výslovnost

- c) V písni jsou naopak použita slova jako **hněváš** nebo **zde** – vysvětli, proč v textu působí zvláště, až nepatřičně.** _____

Co už umím

Poznám, v kterých situacích použít spisovné a v kterých nespisovné prostředky. (cv. 1)

Najdu nespisovné prostředky. (cv. 3)

Nahraďm nespisovný prostředek spisovným. (cv. 2)

Poznám, kdy jsou nespisovná celá slova, kdy jejich tvary a kdy výslovnost. (cv. 3)

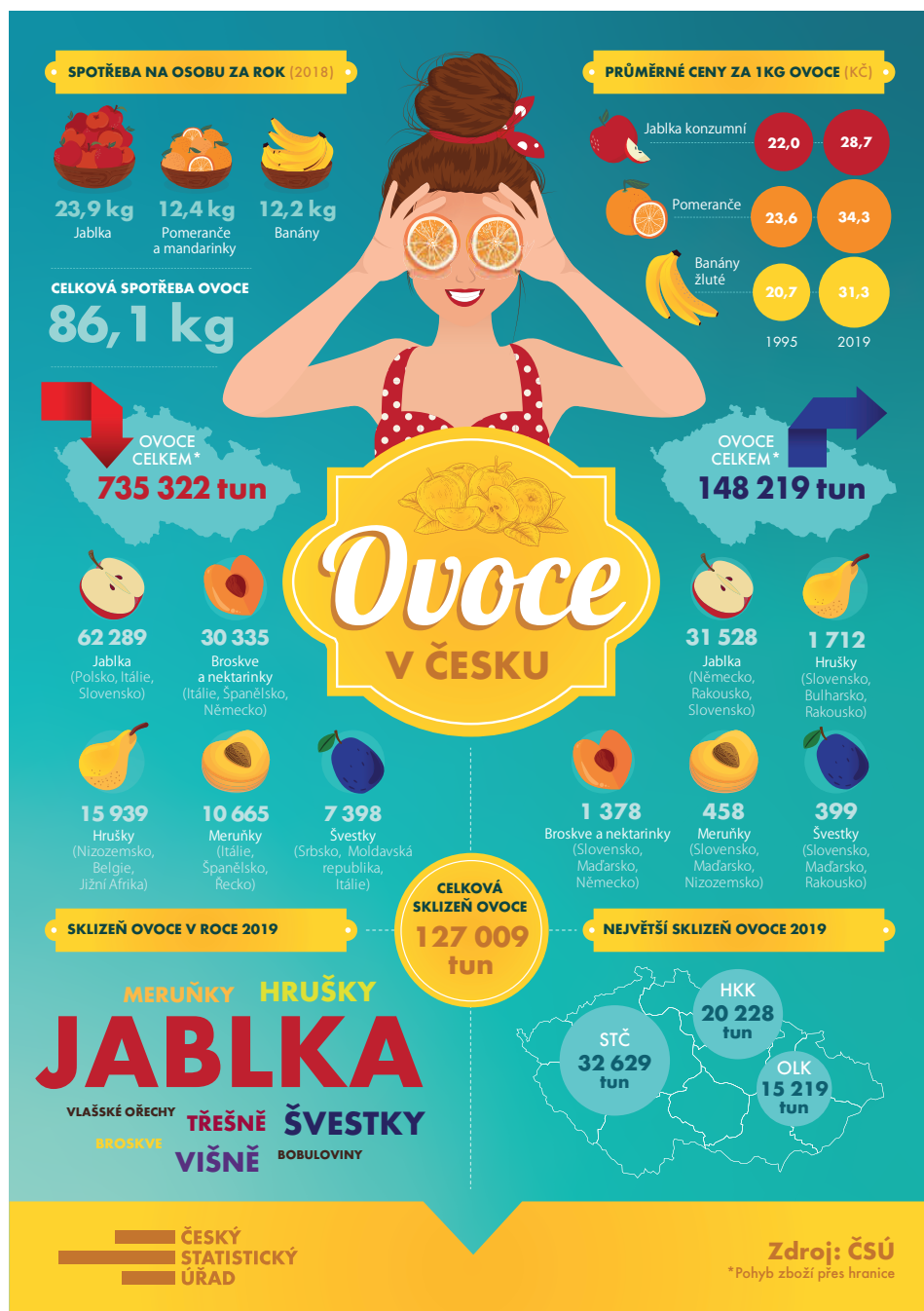

- 1 a) Prohlédni si infografiku Českého statistického úřadu z roku 2019 o spotřebě ovoce v České republice a najdi v ní odpovědi na otázky.

1. O kolik korun průměrně zdražilo kilo banánů od roku 1995 do roku 2019?
2. Kolik kilo banánů sní průměrně český člověk za jeden rok?
3. Spoj barvu šipky s tím, co znamená.
červená dovoz ovoce
modrá vývoz ovoce
4. Kterého ovoce se v České republice sklídilo v roce 2019 nejvíc?
5. Ve které oblasti České republiky se v roce 2019 sklídilo nejvíc ovoce celkem?

Podle Českého statistického úřadu

- 2 a) Spoj informaci o počasí se zdrojem, ze kterého by mohla pocházet.

Jasno. Nejvyšší teploty 26 až 31 °C, v 1000 m na horách kolem 22 °C, na Šumavě až 24 °C. Slabý jihovýchodní, na východě až severovýchodní vítr 1 až 4 m/s.

Dnes bude teplo, nezapomeň si pití.

Bude hic, dáme bazén?

Maximální teploty budou až do pátku stoupat.

Tady je vzduch, že by jeden pošel.

Rozhovor s kamarádem

Neznámý cestující v autobuse

Stránka Českého hydrometeorologického ústavu

Zpravodajství o počasí v televizi

Zpráva od mámy

- b) Podtrhni slova nebo slovní spojení, podle kterých ses rozhodl/a.

- 3** Tento text je takzvaná kachna, tedy smyšlená nepravdivá zpráva. Podtrhni pasáže, z nichž je patrné, že jde o žert a nikoliv o seriózní zprávu.

Vegani si stěžují, že nemají cestou do Chorvatska co jíst. Řízek s chlebem odmítají a ostatní jídla nejsou povolena. Řízek s chlebem je totiž odnepaměti tradičním pokrmem při cestě do Chorvatska anebo rovnou do Jugoslávie. Navlhlý chleba, vláčný a mnohdy už i lehce nakyslý řízek, a když se zadařilo, tak i kyselá okurka. Tak vypadá stravování cestou k moři a poté ještě pár dnů u moře, dokud se řízky nedojí.

Málo se ale ví, že řízek s chlebem je zakotven v zákoně jako povinné jídlo při cestě do Chorvatska. Možná to vypadá jako přitažené za vlasy, ale v roce 2008 tehdejší vláda schválila takzvaný kulturně-historický balíček, kde jsou zákonem chráněny nejen venkovské moravské či slezské kroje, ale je zde i právně zakotven řízek s chlebem jako historický letní pokrm.

Podle reflex.cz, zkráceno

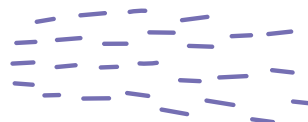
- 4** a) Poslechni si rozhovor s Janem Jirákem (od začátku do 3:37) a řekni, která informace z něj vyplývá (ANO) a která ne (NE).

1. ANO ☐ NE ☐ Jan Jiráček je profesorem mediálních studií.
2. ANO ☐ NE ☐ Média nereagují na to, že mladí lidé nemají televizi, nesledují zpravodajské weby.
3. ANO ☐ NE ☐ Někteří média se přesouvají na internet a sociální síť.
4. ANO ☐ NE ☐ Nejsilnějším médiem je pořád televize, protože jí lidé věnují nejvíce volného času.
5. ANO ☐ NE ☐ Jan Jiráček očekává velké změny televizních obsahů.

b) V rozhovoru je použito slovo **iluze**, které má více významů. Vyber, která definice **není** správná.

- A. představa neodpovídající skutečnosti, klamná naděje
- B. kouzelnická estrádní produkce
- C. vědomá lež
- D. vidina, přelud

- 5** Podívej se na video ČT edu *Média versus sociální platformy* (od začátku do 1:39, pusť si ho v rychlosti 0,75x, pokud je na tebe moc rychlé) a vyber možnosti, které z něj vyplývají.

- ☐ Sociální platformy nemusí/musí ověřovat informace.
- ☐ Sociální platformy přizpůsobují výběr zpráv uživateli/důležitosti zprávy pro dění ve světě.
- ☐ Sociální platformy těží pozornost hlavně díky podloženým informacím/vyvolávání emocí.
- ☐ Tradiční média nesou/nenesou za prezentovaný obsah odpovědnost před zákonem.
- ☐ Tradiční média umí/neumí rychle zacházet s podvodnou reklamou.

Co už umím

Umím pracovat s informacemi v infografikách. (cv. 1)

Poznám podezřelou informaci. (cv. 2)

Rozlišuji různé zdroje informací. (cv. 3)

Poznám, co z videa nebo podcastu vyplývá, a co ne. (cv. 4, 5)

1 a) Přečti si odborný text o kozorožci pyrenejském.

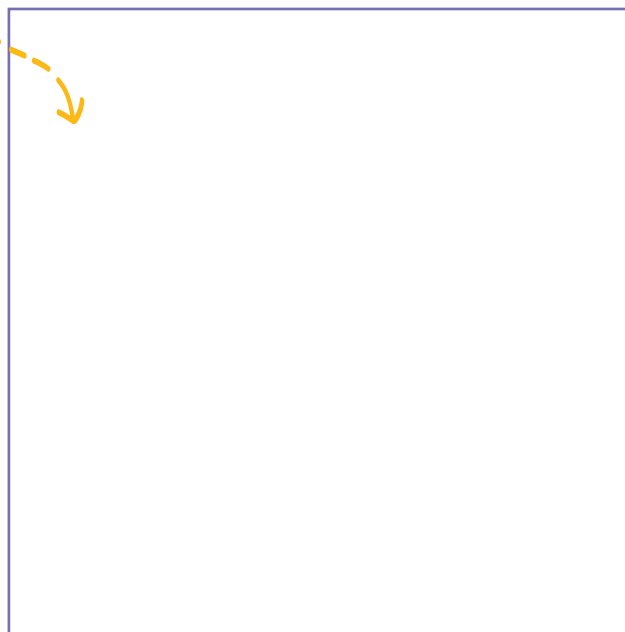
Kozorožec pyrenejský byl jedním z poddruhů kozorožce iberského (*Capra pyrenaica*). Má v příbězích vyhubených tvorů zvláštní prvenství: jde o první vyhubený živočišný druh, který se podařilo naklonovat. Přesto se s ním ve volné přírodě nesetkáme.

Kozorožci jsou elegantní a majestátní zvířata. Kozorožec pyrenejský se od svých ostatních příbuzných liší především mohutnými lyrovitě zahnutými rohy u samců. Samice jsou podstatně menší. Tento druh je skvěle přizpůsoben životu ve vysokých horách: měkká kopýtka a poměrně krátké nohy mu umožňují provádět vysoké skoky mezi kameny a pohybovat se s lehkostí po prudkých srázech, na kterých spásá travu a lišejníky. Stáda dokážou účinně a koordinovaně prchat před predátory.

Kozorožci mají krátkou srst, která na zimu houstne, a v ledvinách se u nich vyvinula schopnost ukládat tuk na zimu.

Podle Radka Malého, upraveno

b) Zjisti a nakresli, co znamená, když jsou rohy lyrovitě zahnuté.

+ c) Spoj informace, které k sobě patří.

jen kozorožec pyrenejský

vyhubený druh
schopnost ukládat tuk na zimu
krátká srst, která na zimu houstne
lyrovitě zahnuté rohy
elegantní a majestátní zvíře

kozorožec obecně

+ d) Na základě textu rozhodni, zda se jedná o pravdivé (ANO), nebo nepravdivé tvrzení (NE).

- ANO ☐ NE ☐ Kozorožec pyrenejský umí ukládat tuk na zimu v játrech.
ANO ☐ NE ☐ Kozorožec iberský byl poddruhem kozorožce pyrenejského.
ANO ☐ NE ☐ Díky naklonování žije kozorožec iberský i dnes ve volné přírodě.
ANO ☐ NE ☐ Samice kozorožců pyrenejských jsou menší než samci.
ANO ☐ NE ☐ Všichni kozorožci jsou skvěle uzpůsobeni pro život v horách.
ANO ☐ NE ☐ Kozorožci pyrenejské dokážou výborně prchat před predátory.

e) Na každém řádku zakroužkuj číslo před možností, která obsahuje detailnější informaci.

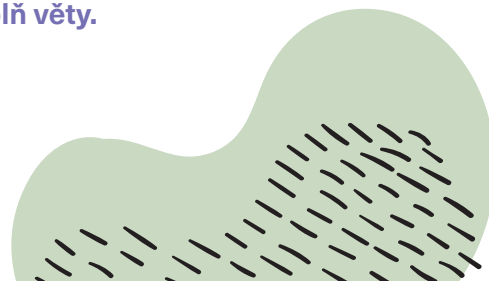
- kozorožec pyrenejský **1.** se živil travou a lišejníky **× 2.** byl býložravec
- kozorožec pyrenejský byl dobře přizpůsoben **1.** svému prostředí **× 2.** životu ve vysokých horách
- **1.** stavba těla umožňovala kozorožci účinný pohyb v horách **× 2.** měkká kopýtka a krátké nohy umožňovaly kozorožci vysoké skoky a jistý pohyb ve srázech
- kozorožci umí ukládat **1.** zásoby na zimu **× 2.** tuk na zimu v ledvinách

f) Představ si, že si z textu potřebuješ udělat výpisky, a doplň věty.

Kozorožec pyrenejský byl poddruh _____.

Kozorožec pyrenejský je první _____.

Od ostatních kozorožců se lišil _____.

2 a) Přečti si text.

Wing, neboli **wingsurfing**, a jeho pokročilejší verze **wingfoiling**, jsou novými trendy vodními sporty, které si získávají stále větší popularitu. Oproti tradičním sportům, jako je windsurfing nebo kiteboarding¹, je wing jednodušší a není tolik náročný na podmínky (síla větru, velká pláž na start pro kite). Navíc je skvělý pro všechny věkové skupiny a úrovně dovedností.

Wingsurfing využívá nafukovací křídlo (wing), které je drženo v rukou a pohání vás po vodní hladině, případně sněhu nebo asfaltu na kolečkách. Na rozdíl od windsurfingu, kde je plachta připevněná k prknu, zde se křídlo ovládá rukama, zatímco stojíte na desce. U základní verze wingsurfingu se používá běžná deska na vodu (např. paddle board), což z něj dělá ideální vstupní bod pro začátečníky.

Náročnější je **wingfoiling**. Kromě toho, že držíte v rukou křídlo a stojíte na prkně, máte pod sebou ještě podvodní křídlo (hydrofoil) připojené pod deskou, které vás při určité rychlosti zvedne nad hladinu a umožňuje jezdit rychleji a plynuleji. Tento sport vyžaduje více dovedností a praxe, ale pocit létání nad vodou stojí za to. Navíc v kombinaci s foilem je jízda opravdu nenáročná díky nízkému odporu křídla ve vodě.

Podle fkite.cz, upraveno

VYSVĚTLIVKY

¹ **kiteboarding** – vodní sport, při kterém se pro jízdu na vodě používá prkno a tažný drak držžený v rukou

b) Doplně do vět slova z nabídky tak, aby smysl vět odpovídal textu (některá slova použiješ víckrát).

Nabídka: wingfoiling, wingsurfing, windsurfing

_____ vyžaduje více zkušeností a praxe než wingsurfing. Wingsurfing je méně náročný na sílu větru než _____. Pro _____ se používají i běžná prkna na vodu jako např. paddle board, pro _____ je naopak potřeba speciální prkno vybavené hydrofoilem. Při _____ je plachta připevněná k prknu, zatímco při _____ držíte v ruce nafukovací křídlo.

c) Vypiš z textu, jaké tři výhody má wingsurfing proti windsurfingu.

1. _____
2. _____
3. _____

d) Vypiš z textu: 1. co je wingsurfing, 2. co je wingfoiling.

1. _____
2. _____

e) Pojmenuj třemi až pěti slovy témata jednotlivých odstavců.

- _____
- _____
- _____

f) Najdi jména českých mistrů světa ve wingfoilingu a wingu na sněhu (ice and snow sailing).

- _____

Co už umím

Umím posoudit, která informace z textu vyplývá a která ne. (cv. 1)

Umím poznat obecnější a konkrétnější informaci. (cv. 1)

Umím udělat výpisky z jednoduchého textu. (cv. 1, 2)

1 Dopln druhý a třetí stupeň přídavných jmen.

1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň
hezký	hezčí	nejhezčí
ideální		
dobrý		
sprostý		
vysoký		
drahý		
starý		
špatný		

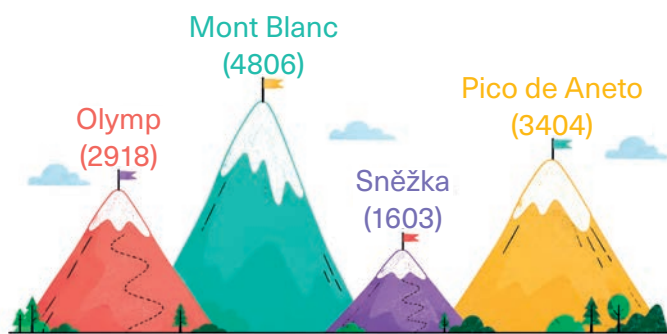
2 Popiš tabulku A a obrázek B podle vzoru, každý aspoň třemi větami. Věty napiš.

Vzor: Nejmělkčí je Severní ledový oceán. Olymp je vyšší než Sněžka, ale nižší než Mont Blanc.

A.

Oceán	Maximální změřená hloubka (m)
Tichý oceán	10 994
Atlantský oceán	8 648
Indický oceán	7 209
Jižní oceán	8 428
Severní ledový oceán	5 449

B.

A.

B.

3 a) Dopln části rozhovoru mezi dvěma kamarády správnými tvary přídavných jmen v závorce (2. nebo 3. stupeň).

- A: „Ten test byl _____ (těžký), než jsem čekal.“
 B: „Fakt? Mně přišel _____ (lehký) než ten minulý.“
 A: „Možná jsem byl _____ (unavený), než jsem myslel.“
 B: „A spal jsi pořádně?“
 A: „Skoro vůbec. Nemohl jsem usnout. Zažil jsem _____ (krátký) noc v životě.“
 B: „Tak to se nedivím. Já jsem byl večer _____ (klidný) než obvykle, protože jsem se dobře připravil.“
 A: „Mám pocit, že ta poslední úloha byla _____ (základní) z celé písemky.“
 B: „Jo, dokonce i Klára říkala, že to byla letos její _____ (špatný) písemka.“

b) Vymysli, jak by mohl rozhovor pokračovat dál a přidej dvě až čtyři věty, ve kterých použiješ další stupňovaná přídavná jména.

- A: _____

 B: _____

 A: _____

 B: _____

4 Spoj slova tak, aby odpovídala správnému stupňování.

1. stupeň

zdravě
pomalu
rád
špatně
dobře
brzy

2. stupeň

lépe
zdravěji
pomaleji
raději
hůře
dříve

3. stupeň

nejdříve
nejraději
nejhůře
nejlépe
nejpomaleji
nejzdravěji

Výlet do přírody

- Cesta pěšky, nejméně 5 hodin, ale výhledy jsou krásné.
- oběd formou pikniku
- 100 Kč

Den v zábavním parku

- Cesta autobusem 3 hodiny, program na 4 hodiny a více.
- vlastní
- 1000 Kč

Návštěva historického hradu s průvodcem

- Cesta autobusem 2 hodiny, program 2 hodiny.
- v ceně v restauraci na hradě
- 700 Kč

6 a) Přečti si nabídku tří výletů.

b) Doplň následující věty přídavnými jmény nebo příslovci ve 2. nebo 3. stupni.
Utvoř alespoň 4 další takové věty.

Výlet do přírody je _____ než výlet na hrad. Cesta autobusem do zábavního parku trvá _____ než cesta na hrad. Jídlo je vyřešeno podle mě _____ na výletě na hrad.

c) Napiš, pro který výlet by ses rozhodl/a a proč.

Co už umím

Umím vytvořit 2. a 3. stupeň přídavných jmen. (cv. 1, 2, 3)

Umím vytvořit 2. a 3. stupeň příslovcí. (cv. 4, 5, 6)

Umím 2. a 3. stupeň přídavných jmen a příslovcí použít ve vhodném kontextu. (cv. 2, 3, 6)

1 a) Zopakuj si pravidla psaní velkých písmen v názvech osob 1-6.

1. **velké:** křestní jméno a příjmení
2. **velké:** jméno rodu, národa, národnosti
3. **velké:** obyvatelé států, měst a jejich částí
4. **malé:** povolání, funkce, tituly
5. **malé:** příslušníci náboženských, zájmových, politických skupin
6. **velké:** přídavná jména přivlastňovací odvozená od vlastních jmen

b) Vyber správné písmeno a za slovo napiš číslo pravidla, podle kterého se psaní řídí.

Vedle mě sedící **J/j**aponka ☐ a jeden **P/p**ortugalec ☐ diskutovali o cestování. Byl **K/k**atolík ☐ a přátelil se s **B/b**uddhisty ☐ i **M/m**uslimy ☐. Tohle je **N/n**apoleon ☐ , významný **V/v**ojevůdce ☐ . Moje kamarádka **P/p**etra ☐ **K/k**řesťanová ☐ pracuje jako **S/s**oudkyně ☐ . Slavný **J/j**udista ☐ **L/l**ukáš ☐ **K/k**rpálek ☐ je **J/j**ihlavan ☐ . Navštívili jsme **Š/š**ivův ☐ chrám. Pozvaná **R/r**omka ☐ vyprávěla o užívání romštiny. Rotundu založili **P/p**řemyslovci ☐ . Už konečně seznámte **R/r**obertova ☐ tátu a **E/e**vinu ☐ mámu. Čeští **P/p**rezidenti ☐ **V/v**áclav ☐ **H/h**avel ☐ a **P/p**etr ☐ **P/p**avel ☐ se těší účtě zahraničních **P/p**olitiků ☐ .

2 Rozhodni, zda jsou všechna velká a malá písmena ve vyznačených slovech napsána správně. Pokud ne, přepiš slova správně.

janin pes **fido** utekl ze zahrady. _____ Sněhuláku **olafovi** spadla na zem mrkev. _____ Můj přítel, účetní **Otakar Novák**, spolupracoval s **ministrem** financí. _____ Ve 14. století u nás vládli **lucemburkové**. _____ Víš, že se většina **íránců** považuje za **peršany**? _____ Udatný **Vinnetou** byl **apačský náčelník**. _____

3 a) Zopakuj si pravidla psaní velkých písmen v zeměpisných názvech 1-3.

1. Jednoslovná zeměpisná jména se píšou s velkým písmenem (**P**yreneje, **M**ontreal).
2. Jména měst mají kromě předložek všechna písmena velká (**J**ablonec nad **N**isou).
3. Jiné zeměpisné názvy se píší s velkým písmenem u určujícího přídavného jména, obecné podstatné jméno se píše s malým písmenem (**K**rušné hory, **A**tlantský oceán).

b) Za následující zeměpisné názvy napiš číslo pravidla, které řídí jejich pravopis.

Vsetín __, Ústí nad Labem __, Indický oceán __, Třebechovice pod Orebem __, Karlovy Vary __, Skandinávský poloostrov __, Dunaj __, Madrid __, Černé moře __, Lužické hory __, Řecko __, Polabská nížina __, Moravskoslezský kraj __, Uherské Hradiště __, Dvůr Králové nad Labem __, Jílové u Prahy __

4 Vyber správné písmeno. Použij pravidla z předchozího úkolu nebo mapu České republiky.

- A. Staré **M/m**ěsto **P/p**od **L/l**andštejnem, Kardašova **Ř/ř**ečice, Valašské **M/m**eziříčí, Lipník **N/n**ad **B/b**ečvou, České **B/b**udějovice, Zvíkovské **P/p**odhradí, Kamenný **Ú/ú**jezd, Jablonec **N/n**ad **N/n**isou, Žďár **N/n**ad **S/s**ázavou, Mariánské **L/l**ázně, Slavkov **U/u** **B/b**rna
- B. **M/m**áchovo **J/j**ezero, **K/k**rušné **H/h**ory, **S/s**tředočeská **P/p**ahorkatina, **K/k**rvavý **R/r**ybník, **K/k**rušné **H/h**ory, **L/l**iberecký **K/k**raj, **Ž/ž**elezná **H/h**ory

- 5 Zjisti (podle mapy nebo na internetu), kdy se jedná o oficiální zeměpisný název, a kdy ne. Podle toho vyber správnou variantu psaní velkých písmen.

střední Asie / Střední Asie; pardubický kraj / Pardubický kraj; východní Afrika / Východní Afrika; severní Čechy / Severní Čechy; jižní Tyrolsko / Jižní Tyrolsko; západní Slovensko / Západní Slovensko; severní Irsko / Severní Irsko; dolní Sasko / Dolní Sasko; horní Rakousy / Horní Rakousy; střední Morava / Střední Morava; malá Asie / Malá Asie; olomoucký kraj / Olomoucký kraj

- 6 Odvod' přídavné jméno od uvedeného zeměpisného názvu. Dej pozor na změny ve slovním základu. Přídavné jméno napiš s malým písmenem.

Fulnek → <u>fulnecký</u>	Děčín → _____
Pardubice → _____	Londýn → _____
Mnichov → _____	Žatec → _____
Tachov → _____	Broumov → _____
Pečky → _____	Brloh → _____

- 7 Doplň do vět správné přídavné jméno odvozené od uvedeného zeměpisného názvu. Dej pozor na změny slovního základu.

1. Nejraději mám (Morava) _____ koláče. V muzeu jsou vystaveny i (Rokycany) _____ nálezy. Navštívili jsme starobylou (Chrudim) _____ radnici. V obci bude vystupovat (Náchod) _____ folklórní soubor. Dostal jsem krásný (Tachov) _____ hrneček. Viděl jsi už (Vrchlabí) _____ betlém? V jejich sbírce najdeš i (Krchleby) _____ keramiku.

+ 2. Na (Zdice) _____ slavnostech bývají i kolotoče. Z (Roztoky) _____ výstavy starých automobilů jsme se vrátili plní zážitků. Byl jsi někdy na (Mělník) _____ zámku? Chutnají vám (Hořice) _____ trubičky?

+ 3. Bydlíme u (Blatná) _____ rybníků. Světově proslulé byly v tu dobu (Vimperk) _____ tiskárny. Rádi jezdí na (Lipno) _____ přehradu. Ochutnal jsi někdy (Štramberk) _____ uši?

- + 8 Proč se následující odvozená přídavná jména píšou s velkým písmenem?

Vyrazili jsme na **Karlovarský** filmový festival. Moji rodiče rádi navštěvují koncerty na **Pražském** jaru. Zraněného ošetřili ve **Slezské** nemocnici v Opavě.

Zdůvodnění: _____

- 9 Vyber správnou variantu.

+ V roce 1938 byla podepsána **m**nichovská dohoda / **M**nichovská dohoda. Doporučíš mi prosím dobrou **m**exickou restauraci / **M**exickou restauraci? Můj táta se chystá běžet **l**ondýnský maraton / **L**ondýnský maraton. Mám ráda **z**línskou architekturu / **Z**línskou architekturu. Chtěl bych navštívit nějaké **p**ražské muzeum / **P**ražské muzeum. Jezdí rádi do **č**eského ráje / **Č**eského ráje.

Co už umím

Umím správně napsat jména označující osoby. (cv. 1, 2)

Umím správně napsat názvy měst. (cv. 3, 4)

Umím správně napsat jiné zeměpisné názvy. (cv. 3, 4, 5)

Umím odvodit přídavná jména od názvů míst a napsat je. (cv. 6, 7, 8, 9)

Více informací o pilotování nové sady
Český jazyk 7 – O stupeň výš
získáte načtením tohoto kódu.

PILOTNÍ VÝTISK.
URČENO VÝHRADNĚ PRO SPOLUPRÁCI
S NAKLADATELSTVÍM FRAUS KLETT.